

Rundskriv nr. 1/2015

Til:	Alle grunnskoler	Saksnr:	12/00872-1
Fra:	Utdanningsetaten		
Saksbeh:	Olav Befring	Gjelder fra:	01.01.2015
Telefon:	+47 23 46 71 36	Erstatter:	Rundskriv 7/2005

Behandling av udokumentert fravær fra grunnskoleopplæringen

Rundskrivet omhandler saksbehandling knyttet til elever som har udokumentert fravær fra den lovpålagte grunnskoleopplæringen, jf. opplæringslova § 2-1.

Rundskrivet innebærer en videreføring av prosedyrene i rundskrivet fra 2005. I tillegg er føringer i *Oslostandarden for samarbeid mellom skole og barneverntjeneste* (Rundskriv nr. 6/2014) og *Veiledning om hvordan skolene systematisk kan håndtere situasjonen der barn ikke møter i grunnskolen* fra Utdanningsdirektoratet, lagt til grunn.

Alle barn som er bosatt i Norge har rett og plikt til grunnskoleopplæring. Det er foreldrene eller andre som har omsorg for barnet som har ansvaret for å påse at barnet får den grunnskoleopplæringen det har rett og plikt til. Det er kommunen som har ansvaret for at alle barn som er bosatt i kommunen får oppfylt retten til offentlig grunnskoleopplæring. Opplæringsplikten kan ivaretas på offentlig eller privat skole, eller som privat hjemmeundervisning under tilsyn av nærskolen.

Dersom en elev er borte fra den pliktige opplæringen uten å ha rett til det, kan foreldrene eller de som har omsorg for barnet, på visse vilkår, straffes med bøter.

Det følger fem eksempeltekster med som vedlegg til rundskrivet. Skolene kan bruke disse i saksbehandlingen. Skolen skal kopiere teksten inn i skolens egen brevmal, og tilpasse innholdet til hver enkelt sak. Saksbehandlingen er individuell, og skolen skal ikke inkludere flere elever i samme sak.

Innhold

1. Definisjon av dokumentert og udokumentert fravær.....	2
2. Oslostandard for samarbeid skole og barneverntjeneste	3
3. Prosedyre ved udokumentert fravær	3
3.1. Kortvarig udokumentert fravær	3
3.2. Langvarig udokumentert fravær	3
3.2.1. Prosedyre ved udokumentert fravær	3
3.2.2. Elever som får grunnskoleopplæring	4
3.2.3. Elever som oppholder seg i utlandet	4
3.2.4. Elever skolen ikke finner.....	4
3.2.5. Elever skolen finner i Norge uten grunnskoleopplæring	4
3.2.6. Utskriving av eleven fra skolen.....	5
4. Krav til dokumentasjon ved politianmeldelse av foresatte for brudd på opplæringslova	5
5. Informasjon til foresatte.....	6

1. Definisjon av dokumentert og udokumentert fravær

Fravær i grunnskolen kan deles i dokumentert og udokumentert fravær. Dokumentert fravær er fravær av helsemessige grunner og permisjon innvilget av skolen.

Når eleven er borte på grunn av helsemessige årsaker, er melding fra foreldrene gyldig dokumentasjon. Skolen kan kreve legeerklæring for langvarig fravær, og foreldre og elever kan kreve at sykdomsfravær ikke føres på vitnemålet¹.

Dokumentert fravær:

- fravær i henhold til permisjon gitt av skolen
- fravær av helsemessige grunner, der foreldrene har meldt fra til skolen
- fravær der eleven har legeerklæring

Udokumentert fravær:

- fravær skolen ikke har innvilget permisjon til
- fravær som ikke skyldes helsemessige årsaker som foreldrene har meldt fra til skolen om

¹ For at fravær i inntil 10 dager som skyldes helsegrunner ikke skal føres på vitnemålet, må eleven legge frem legeerklæring. Dette gjelder dersom fraværet har vart mer enn i tre dager, jf. forskrift til opplæringslova § 3-41.

2. Oslostandard for samarbeid skole og barneverntjeneste

Oslostandard for samarbeid skole og barneverntjeneste (rundskriv 6/2014) er sentral i arbeidet med udokumentert fravær. I standarden er det blant annet beskrevet hvordan skolen skal forholde seg til elever og foresatte ved bekymring.

I Oslostandarden gjennomgås avtaleverket for samarbeidet mellom skole og barneverntjeneste, og prosessene på skolen og i barneverntjenesten med hensyn til bekymringsmelding, undersøkelse, og iverksetting og oppfølging av tiltak overfor elever og/eller foresatte.

Noen sentrale bestemmelser i Oslostandard for samarbeid skole og barneverntjeneste er:

- Samarbeidet skal følges opp gjennom en formalisert samarbeidsavtale mellom skolen og barneverntjenesten i bydelen.
- Både skole og barneverntjeneste skal ha en fast kontaktperson eller et fast kontaktpunkt.
- Det er beskrevet hvordan skolen skal forholde seg til elever og foresatte ved bekymring.
- Det er beskrevet hvordan barneverntjenesten skal forholde seg til skolen underveis i sin saksbehandling og ved eventuell iverksetting av tiltak.

Ved akutt bekymring skal skolen umiddelbart ta kontakt med barneverntjenesten.

3. Prosedyre ved udokumentert fravær

Skolen må dokumentere alle tiltak/aktiviteter, henvendelser og resultater av sine undersøkelser. Kopi av brev, møterefater, skolens aktivitetslogg, notater o.a. skal oppbevares i elevmappen på skolen. Se vedlegg for eksempler på brev o.l.

3.1. Kortvarig udokumentert fravær

Ved kortvarig udokumentert fravær, for eksempel i enkelttimer/–dager, skal skolens kjennskap til eleven legges til grunn for saksbehandlingen. Følgende rutiner skal imidlertid følges:

- Foresatte skal informeres når skolen registrerer at barn har kortvarig udokumentert fravær.
- Eventuelle sanksjoner overfor eleven må på forhånd være nedfelt i skolens ordensreglement for å kunne iverksettes.
- For elever på ungdomstrinnet skal skolen varsle foresatte om at det kan bli aktuelt å sette ned elevens ordenskarakter, jf. forskrift til opplæringslova § 3-7.

3.2. Langvarig udokumentert fravær

Ved udokumentert fravær ut over det som er omtalt ovenfor, skal skolen undersøke grunnen til fraværet allerede etter tre dager.

3.2.1. Prosedyre ved udokumentert fravær

Dersom skolen ikke oppnår kontakt med foresatte/eleven etter **tre dager**, skal skolen **innen en uke** gjennomføre tiltak for å avdekke elevens oppholdssted. Skolen må loggføre og dokumentere tidspunkt for, og resultat av, hvert av tiltakene. Ved hjemmebesøk skal det også loggføres hvem fra skolen som foretok besøket.

Tiltakene bør følges kronologisk og skal bare avkortes dersom elevens oppholdssted kan gjøres rede for (se 3.2.2 - 3.2.6 for videre prosedyrer).

Dersom fraværet utløser akutt bekymring for elevens omsorgssituasjon, skal skolen umiddelbart melde dette til barnverntjenesten i elevens bydel.

Tiltak	Ansvar	Saksbehandling videre	
Kontroller bostedsadresse i folkeregisteret	Skolen	Hvis funnet flyttet til annen kommune <i>eller</i> til utlandet; avslutt videre undersøkelser og... 1) Hvis flyttet til utlandet; send melding til NAV. 2) Dersom barnet mottar opplæring i utlandet, skal dette bekreftes skriftlig av foresatte.	
Gjennomfør sentralt søk i SATS	Skolen		
Kontakt skoler der eventuelle søsken er registrert	Skolen		
Send brev til foresatte med opplysning om opplæringsplikt og straffeansvar	Skolen		
Kontakt skolens helsesøster, evt. barnehagen der eleven gikk	Skolen		Hvis ikke funnet <i>eller</i> funnet i Norge uten grunnskoleopplæring.. 1) Send bekymringsmelding til barneverntjenesten i elevens bydel. 2) Send saken og alle dokumenter i saken til UDA for evt. politianmeldelse.
Kontakt skolens kontaktperson i bydelspolitiet	Skolen		
Kontakt skolens kontaktperson i barneverntjenesten	Skolen		
Foreta hjemmebesøk	Skolen		

Skolen kan også kontakte foresattes arbeidsgiver/-e eller andre i foresattes-/elevens omgangskrets, men skal da ikke gi opplysninger om saken og kun spørre om de vet hvor foresatte/eleven oppholder seg.

3.2.2. Elever som får grunnskoleopplæring

Skolen skal avslutte sine undersøkelser dersom eleven er tatt inn ved og får grunnskoleopplæring på privat eller annen offentlig skole i Norge. Dokumentasjon i saken skal oppbevares på skolen.

Dersom foresatte selv gir privat hjemmeundervisning, skal skolen skrive eleven ut av skolen og føre tilsyn med opplæringen, jf. opplæringslova § 14-3 (se også Utdanningsdirektoratets rundskriv Udir-5-2013).

3.2.3. Elever som oppholder seg i utlandet

Skolen skal avslutte sine undersøkelser dersom eleven oppholder seg i utlandet, utover det som kalles ferie- eller fritidsopphold. Skolen skal da sende melding til NAV i elevens bydel om at eleven oppholder seg i utlandet. Dersom barnet mottar opplæring i utlandet, skal dette bekreftes skriftlig av foresatte. Dokumentasjon i saken oppbevares på skolen.

3.2.4. Elever skolen ikke finner

Dersom skolen ikke klarer å avdekke elevens oppholdssted, skal skolen:

- Sende melding til NAV i elevens bydel om at skolen ikke vet hvor eleven er
- Oversende saken til utdanningsadministrasjonen (UDA) for eventuell politianmeldelse av foresatte (se kapittel 4)

3.2.5. Elever skolen finner i Norge uten grunnskoleopplæring

Dersom skolen avdekker at eleven er i Norge uten å motta grunnskoleopplæring, skal skolen:

- Sende bekymringsmelding til barneverntjenesten i elevens bydel
- Oversende saken til UDA for eventuell politianmeldelse av foresatte (se kapittel 4)

3.2.6. Utskriving av eleven fra skolen

Dersom en elevs udokumenterte fravær har en varighet ut over 10 skoledager/to uker, skal eleven skrives ut av skolen.

- Skolens ansvar for å bidra til å finne fram til eleven stopper ikke ved utmelding av skolen.
- Eleven skal meldes ut også i de tilfellene der skolen har grunn til å tro at eleven kommer tilbake

4. Krav til dokumentasjon ved politianmeldelse av foresatte for brudd på opplæringslova

Utdanningsadministrasjonen (UDA) har i samarbeid med Oslo politidistrikt gjennomgått krav til den dokumentasjonen som må foreligge når foresatte anmeldes for brudd på opplæringsloven § 2-1 om rett og plikt til opplæring.

Dersom elevens fravær er av en slik art at politianmeldelse av foresatte er aktuelt (se kapittel 3.2.4 og 3.2.5), skal saken oversendes UDA. Skolen må ikke samle flere elever i samme sak, men behandle saker individuelt.

Skolene bes om å være påpasselig med følgende:

- Gi informasjon om lovhjemmel og mulig straffeansvar når foresatte tilskrives
- All oppfølging må fortløpende dokumenteres skriftlig og oppbevares i elevmappen
- Tiltakene i prosedyren følges punkt for punkt. Eventuelle avvik begrunnes skriftlig
- Ved hjemmebesøk, telefonsamtaler og andre kontakter, eller forsøk på kontakt, skal det i beskrivelsen blant annet gjøres rede for:
 - hvem som har tatt kontakt (rektor, sosiallærer, kontaktlærer...)
 - hvem som ble kontaktet (mor, far ...)
 - når (dato, klokkeslett)
 - resultatet av hvert kontaktforsøk i form av opplysninger som er framkommet
- Når tiltakene er gjennomført og rektor eventuelt sender saken til UDA for vurdering av anmeldelse, må alle ovennevnte opplysninger beskrives i saksframstillingen. Kopier av brev og dokumenter vedlegges.

Direktør for Utdanningsetaten kan anmelde foresatte for brudd på opplæringslova § 2-1 dersom det er grunnlag for dette. Foresatte kan ikke straffes dersom årsaken til fraværet skyldes utenforliggende forhold, som f.eks. sykdom. UDA vil holde skolen informert om beslutninger i saken.

5. Informasjon til foresatte

Utdanningsadministrasjonen ber skolene informere foresatte om gjeldende lov- og regelverk knyttet til udokumentert fravær. Rundskrivet vil foreligge på arabisk, engelsk, somalisk, tamilsk, tyrkisk og urdu.

Med hilsen

Astrid Søgner
direktør

Margaret Westgaard
avdelingsdirektør

- Vedlegg**
1. Eksempel på aktivitetslogg
 2. Eksempel på brev til foresatte med informasjon om gjeldende lov- og regelverk
 3. Mal for bekymringsmelding til barnevernet
 4. Eksempel på melding til NAV
 5. Eksempel på oversendelsesbrev til UDA